

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijai

2020-04-10 Nr. S-033

rasa.sirutaviciene@sumin.lt

DĖL KLIMATO KAITOS PROGRAMOS PRIEMONĖS 1.2.10. PRELIMINARIŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ

Lietuvos keleivių vežimo asociacija išnagrinėjo Klimato kaitos programos priemonės „1.2.10. Miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas, skatinant naudoti elektra, biometanu, suslėgtomis gamtinėmis dujomis, suskystintomis gamtinėmis dujomis varomas transporto priemonės“ preliminarias finansavimo sąlygas ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus.

PROJEKTO SUMA IR SUBSIDIJOS INTENSIVUMAS.

Nustatyta, kad parama negali viršyti 60 proc., o pareiškėjas turi prisidėti ne mažiau kaip 40 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Atkreiptinas dėmesys, kad elektra, biometanu, ar gamtinėmis dujomis varomos transporto priemonės yra brangesnės nuo 30 iki 100 proc., o vandeniliu varomos – net 300 proc., be to, keleivių vežėjai jau dabar jaučia didelį Covid-19 neigiamą poveikį, pajamos kai kurioms įmonėms yra sumažėjusios 80 proc., be to, prognozuojama, kad, pasibaigus karantinui, keleivių vežėjų pajamos iki krizinį lygį gali pasiekti ne anksčiau, kaip po 6-9 mėnesių ar net metų, todėl įmonėms bus sunku gauti finansavimą iš bankų ir, dėl šios priežasties, priemonės įgyvendinime gali nedalyvauti potencialūs paramos gavėjai.

Atsižvelgiant į tai ir siekiant didesnio dalyvavimo, **siūlome:**

1. Didinti paramos intensyvumą iki 85 proc., nes toks intensyvumas būtų adekvatus šiuo kriziniu laikotarpiu.

Nustatyta, kad finansavimo dydis 1) negali būti didesnis nei 0,15 Eur vienam projektui 2) sumažinamam kilogramui CO₂ ekvivalento.

1) Manome, kad finansavimo dydžio ribojimas 0,15 Eur/kgCO₂ yra neadekvatus ir, faktiškai, niekaip neįmanoma pasiekti 60 proc. intensyvumo.

Atlikome preliminarius skaičiavimus naudodami CIVITAS atliktoje studijoje¹ nurodytas CO₂ emisijas, prognozuodami galimus sunaudoti įvairių degalų (elektros, gamtinių dujų, vandenilio) kiekius pagal prognozuojamą metinę ridą, lygindami, su vėliau sunaikinto dyzelinio autobuso, kuris sunaudoja 40 litr./100 km degalų CO₂ emisija ir įvertinę transporto priemonių kainas nustatėme, kad paramos intensyvumas įsigyjant troleibusus būtų tik apie 13, elektrinius autobusus – apie 17, o gamtinėmis dujomis varomus autobusus – tik apie 5 proc. Dėl tokio mažo intensyvumo šios priemonės lėšos gali būti neįsisavintos.

2) Be to, siūloma skaičiuoti paramos didį sumažintam CO₂ ekvivalentui, tai yra, siūloma perskaičiuoti emisiją įvertinant NO_x ir kietąsias daleles, o šiuo atveju gautinos paramos intensyvumas dar labiau sumažėtų, o SGD ar SkGD atveju kažin ar iš vis būtų galima tikėtis paramos. Atkreiptinas dėmesys, kad NO_x ir kietosios dalelės neįtakoja šiltnamio efekto ir neturėtų būti vertinamos. Be to, yra įvairių CO₂ ekvivalento perskaičiavimo metodikų, todėl būtina iš anksto žinoti, kuo bus vadovaujama.

Atsižvelgiant į tai ir siekiant didesnio dalyvavimo, **siūlome:**

¹ http://civitas.eu/sites/default/files/civitas_policy_note_clean_buses_for_your_city.pdf

2.1. vertinti tik CO₂ emisiją, neperskaičiuojant jos į CO₂ ekvivalentą. Jei toks pasiūlymas būtų atmestas, siūlome nustatyti aiškią ir suprantamą perskaičiavimo metodiką ir formules, kad visi pareiškėjai galėtų vienodai įvertinti jų teikiamo projekto efektyvumą;

2.2. nustatyti finansavimo dydį vertinant CO₂ emisijos sutaupymus tenkančius 1 investicijos eurui,

2.3. atrinkti draugiškiausius projektus klimato kaitos mažinimo atžvilgiu 2.2. punkte nurodytu būdu ir jam suteikti 60 proc. (arba 85 proc., jei būtų pritarę ankstesniam pasiūlymui) finansavimo intensyvumą.

TINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDŲ KATEGORIJOS.

1 punktas.

Tinkamomis finansuoti išlaidoms priskiriamos naujų (neeksploatuotų) netaršių transporto priemonių, skirtų keleiviams vežti įsigijimas, o tokioms netaršioms transporto priemonėms (kiekvienai iš jų) yra taikomos ES direktyvos 2014/94/ES nuostatai ir direktyva (ES) 2019/1161.

Atkreiptinas dėmesys, kad ES direktyva 2019/1161² dėl skatinimo naudoti netaršias ir efektyviai energiją vartojančias transporto priemones, kur tokiomis pripažįstamos ir įkraunamos hibridinės transporto priemonės (13) punktas, o ES direktyvos 2014/94/ES³, 2 straipsnyje apibrėžiama kas yra alternatyvieji degalai ir elektromobiliai, t.y.:

1) alternatyvieji degalai – degalai arba energijos šaltiniai, kurie tiekiant energiją transportui bent iš dalies pakeičia degalus, gaunamus iš iškastinės naftos šaltinių, ir kurie gali prisidėti prie transporto dekarbonizacijos bei pagerinti transporto sektoriaus aplinkosauginį veiksmingumą;

2) elektromobilis – motorinė transporto priemonė, kurioje sumontuota jėgos pavara, apimanti bent vieną ne išorinę elektros mašiną – energijos keitiklį su elektrine įkraunamąja energijos kaupimo sistema, kurią galima įkrauti iš išorės;

Atsižvelgiant į tai, **siūlome:**

3. Pripažinti įkraunamų hibridinių transporto priemonių įsigijimą tinkama projekto finansavimo kategorija.

2.7. punktas.

Siūloma įrengti vaizdo stebėjimo kameras salone keleivių ir vairuotojo saugumui užtikrinti, tačiau nenurodomi minimalūs stebėjimo kamerų techniniai parametrai. Esant didesnei raiškai, didesnės talpos atminčiai, geresnis vaizdas tamsoje ir pan., įranga yra brangesnė, todėl siekiant pigesnės transporto priemonės kainos konkursiniame pasiūlymo yra galimi nekokybiškos įrangos įsigijimai. Taip pat, siekiant eismo įvykių prevencijos ir keleivių saugumo, tikslinga įrengti vaizdo stebėjimo kameras transporto priemonės priekyje keliui stebėti ir dešiniame šone keleivių įlipimo/išlipimo stebėjimui.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome:**

4.1. nustatyti minimalius vaizdo stebėjimo įrangos parametrus;

4.2. papildyti nuostatą vaizdo stebėjimo įranga, leidžiančia stebėti vaizdą transporto priemonės priekyje ir dešiniajame šone.

2.8 punktas.

Nustatyta, kad transporto priemonė ar jos dalis, kurioje neįgalieji / specialiujų poreikių turintys žmonės su vežimėliu įlaipinami / išlaipinami, turi būti žemagrindė.

Yra gamintojų, kurie siekdami išpildyti tokį reikalavimą, dažnai ypač midi ar mažesnės talpos autobusuose, žemagrindį įlipimą sukonstruoja galinėje salono dalyje, nors durys yra autobuso šone, tačiau tokia vieta sukelia diskomfortą neįgaliesiems su vežimėliu, nes jie sėdi žemai (gali nematyti vaizdo per langus, grindų lygis, ant kurių stovi visi kiti keleiviai ar tvirtinamos sėdynės yra aukščiau, paskutinės eilės sėdynės riboja matomumą), todėl jie jaučiasi izoliuoti ir reiškia nepasitenkinimą.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome:**

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1161&from=EN>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0094&from=LT>

5. Nustatyti, kad tokia su žemagrindžiu jvažiavimu/išvažiavimu vieta *negali būti galinėje autobuso dalyje už galinio tilto.*

2.11. punktas.

Nustatyta, kad *kelių transporto priemonė turi atitikti Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklėse nustatytus reikalavimus*, tačiau yra rengiami šių taisyklių pakeitimų projektai, todėl **siūlome**:

6. Patikslinti nuostatą, kad kelių transporto priemonė *paraiškos pateikimo metu* turi atitikti Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklėse nustatytus reikalavimus.

Atrankos būdas.

Nėra tiksliai ir skaidriai išdėstyta, kokį svorį turėtų kiekvienas iš atrankos kriterijų.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome**:

7. Nustatyti *balų paskirstymo tarp skirtingų kriterijų proporcijas.*

KITI REIKALAVIMAI.

9 punktas.

Nustatyta, kad visi su projekto įgyvendinimu susiję viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, tačiau savivaldybių valdomos keleivių vežimo bendrovės priklauso komunaliniam sektoriui, todėl jos turi vadovautis ir Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatomis, taip pat neaišku, kaip Viešųjų pirkimų įstatymų turėtų vadovautis paraiškas teikiantys privatūs ūkio subjektai, nes jos nėra perkančiosios organizacijos.

Atsižvelgiant į tai, prašome **patikslinti** šią nuostatą:

8.1. Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu;

8.2. kokiais Viešųjų pirkimų įstatymais turės vadovautis privataus kapitalo bendrovės.

PAREIŠKĖJAS KARTU SU PARAIŠKA TURI PATEIKTI:

3 punktas.

Nustatyta, kad finansavimo šaltinius pagrindžiančius dokumentai (banko ar kitos kredito įstaigos paskola arba pareiškėjo nuosavos lėšos).

Pažymėtina, kad potencialūs šio projekto dalyviai yra savivaldybių kontroliuojamos bendrovės, todėl, vadovaujantis viešųjų pirkimų įstatymu, finansinių paslaugų pirkimui (ar tai būtų paskola, ar finansinis lizingas) jos turi skelbti konkursą. Tačiau kol nebus atlikta atranka ir nebus žinomas finansavimas, toks konkursas negali būti skelbiamas.

Atsižvelgiant į tai, siūlome nuostatą papildyti taip:

9. „finansavimo šaltinius pagrindžiančius dokumentus (banko ar kitos kredito įstaigos paskola *arba lizingas, arba pareiškėjo nuosavos lėšos) arba deklaraciją, kokie finansavimo šaltiniai ir kokiu būdu pus pasitelkiami.*

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos keleivių vežimo asociacija, Sodų g. 22, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	LKVA pasiūlymai dėl KKP priemonės 1.2.10
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GGEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gintaras Nakutis, Lietuvos keleivių vežimo asociacijos prezidentas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-04-10 10:40:37
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2019-04-01 - 2024-03-30
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	EAIS LPP v1.5-SNAPSHOT
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Dokumentas turi klaidų
Paieškos nuoroda	